

DÜNYA PİYASALARINDAN HABERLER

BORUN ÜRETİCİSİ AZ, TÜKETİCİSİ FAZLA <»

Bir "Walkman"ın içindeki mıknatıs ile deterjanlardan, cam kap kaçak ile çatı tecrit malzemelerine kadar günlük hayatta kullanılan birçok üründe B türevleri bulunuyor. Ancak, dünya B türevi üretiminin % 80'ini yalnız ABD ile Türkiye'deki iki kuruluş, yani US Borax (bir dev tekel olan RTZ'nin yavrusu) ile ETİBANK sağlıyor ve dünya maden çıkartımının da % 75'ini kontrol ediyorlar.

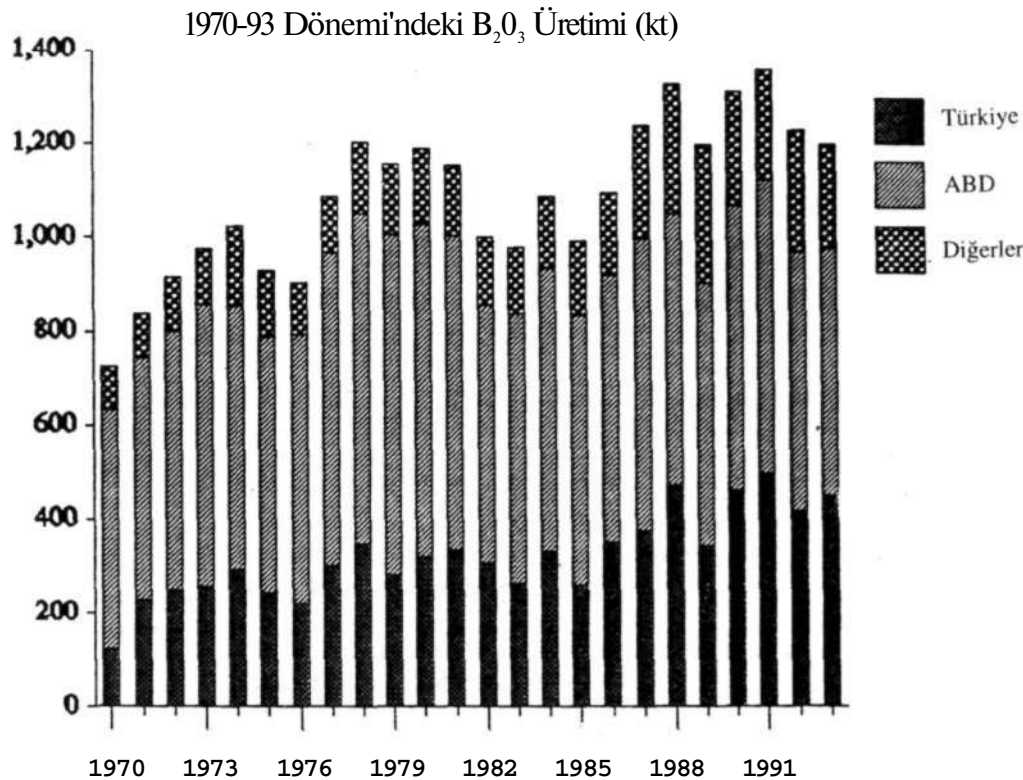
B içerikli hammadde talebi, genel ekonomik gerilemeden etkilenerek, bütün dünyada düştü ve 1995'te 1993 düzeyine göre % 10 artıp 1,3 Mt (B₂O₃)'a çıktı ; ama bu düzey bile, 1990 ve 1991'dekilerin hâlâ altında. Yüzyılın sonuna kadar, talebin ağır bir hızla büyümesi bekleniyorsa da, bazı B içerikli malzemeler cesaret verici büyüme umutları vaad ediyor. Örneğin, pestisidler ile diğer ziraî mücadele Maçlarındaki B tüketiminin % 4/yıllık bir ortalama hızla artması bekleniyor ve büyüme potansiyeli bulunan daha dar kullanım alanları arasında ale\ geciktirici malzemeler ile Nd-Fe-B alaşımından mamul mıknatıslar da bulunuyor.

B içerikli hammaddelerin uygulama ve bölgeler arası kullanım çeşitlemelerine bakıldığında, deterjan üretimindeki Na₂B₂O₄ kullanımının, ABD'ye ve dünyanın diğer bölgelerine göre, Avrupa'da çok daha fazla önem kazandığı görülüyor. Seramiklerde kullanılan B mineralleri oranının da Avrupa'da daha fazla olduğu

gözleniyor; ABD'deki temel kullanım ise, camda ve özellikle de tecrit kalitesindeki cam elyafında gerçekleşiyor. Cam uygulamaları, dünyada kullanılan B toplamının % 40'ını kapsıyor ve bu talep, ağırlıklı olarak B türevlerinin % 50'sini cam imalinde kullanan ABD'den kaynaklanıyor. 90'lann başındaki gerilemenin özellikle cam elyafın en büyük tüketicisi olan inşaat sektörü üzerindeki etkisi nedeniyle, cam imalindeki B talebi epey düştü. Avrupa pazarının talebi 1991 'deki 90 kt/y (KB2O3) düzeyinden fazla yukarı kıpırdamadı; ama, ABD'deki talep büyüdü. Asıl büyüme alanının, yüzyılın sonuna kadar % 5/yıllık bir hızla anacak olan cam elyaf tüketimi olması bekleniyor.

B. Avrupa'nın deterjan imalindeki B türevleri talebi. 1993'teki toplam hacimin % 40'ı olan 145 kt/yıl düzeyini aştı. ABD'deki sabun ve deterjan imalinde ise, sadece 25 kt/yıl B türevi kullanılıyor. Ancak, ABD pazarının gelecekte CI bazlı ağartıcılardan uzaklaşması ve bu alandaki B talebinin de büyümesi bekleniyor. GD Asya, G. Amerika, Ortadoğu ve Afrika'nın sanayileşen ülkelerindeki perborat tüketiminde de önemli büyümeler kaydedileceği tahmin ediliyor.

Belli başlı pazarların 1994'te canlanması üzerine, üretim miktarının gerileme öncesindeki 1,3 Mt/yıl düzeyine çıkacağı; maden işletme ve işleme kapasitelerinin, yüzyılın sonuna kadar beklenen talep artışlarını karşılayacağı ve halen de çeşitli yeni işletme projeleri ile tesis tevsiatlarının planlandığı bildiriliyor.

D UNYAPIYASALARINDAN HABERLER

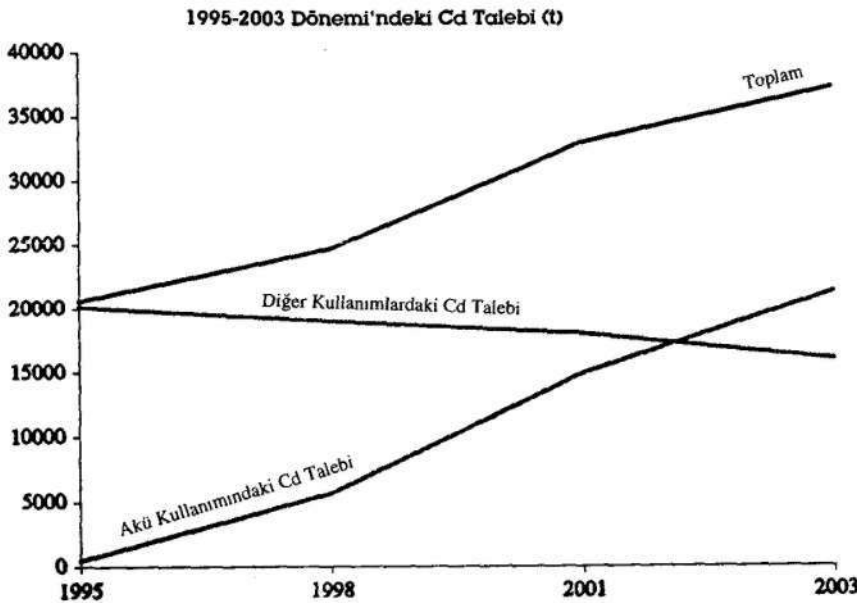
AKÜ KULLANIMI KADMİYUM TÜKETİMİNİ KÖRÜKLÜYOR (2)

1991'den beri sürekli alçalan dünya rafine Cd tüketimi, 1994'te de % 9 oranında düştü. Toksik bir metal olması nedeniyle rağbet görmeyen Cd talebindeki düşüklük, en çok pigment imali ile dökümcülükte hissedildi. Bununla birlikte, giderek daha çok aranan elektrikli taşıt araçlarının önemli bir parçası olan Ni-Cd akü kullanımının, dünya Cd talebinde, gelecek yüzyılın başına kadar sarkabilecek büyük artışlar sağlayacağı açıklanıyor. ABD'de (özellikle California'da) "sıfır emisyon" taşıt araçlarının kullanımını destekleyen mevzuatın yürürlüğe girişiyle birlikte, Avrupa ile Japonya'da da elektrikli araba kullanımının gelişimi ve teşviki sonucunda, elektrikli taşıt aracı üretiminin yüzyılın bitiminde 700.000 adede çıkacağı tahmin ediliyor. Bu arabaların yarısından fazlasının da Ni-Cd akülerle tahrik edilmesi ve böylece dünya Cd talebinde 15-20 kt/yıllık (mevcut dünya talebini hemen hemen ikiye katlayacak düzeyde) bir artış sağlanması bekleniyor.

Aslında, 80'lerin sonu ile 90'lann başı arasında elektronik cihazların imalinde başgösteren ve Cd tüketiminin en büyük ve tek büyüme alanı olan "kablosu;, devrim" nedeniyle, Ni-Cd aküleri, zaten

hızlı bir talep büyümesi kaydetmişti. Cd ve Ni fiyatlarının her ikisinin de uçuculuğu nedeniyle, ikame malzeme geliştirilmesine yönelik araştırmaların teşvik edilmesine rağmen, Ni-Cd akülerinin, hem Ni hidrürüne göre daha ucuz; hem de sürşarja karşı daha toleranslı; Li-iyon akülerine göre de daha uzun ömürlü ve ayrıca taşıt uygulamalarında büyük bir avantaj sağlayan güç yoğunluğu açısından da daha elverişli olduğu açıklanıyor.

Birincil Cd üretimi, yanürün olarak kazanıldıkları metalik Zn'nun talebine doğrudan bağımlı olduğundan ve Cd talebinin de Zn talebinden daha hızlı artması beklendiğinden, arz üzerinde baskı oluşabileceği; yani, birincil üretimle elde edilen Cd fiyatlarının da yükselebileceği; ama, aynı zamanda akü hurdalarının devridaimiyle akülerde kullanılacak ikincil Cd üretiminin de artış kaydedeceği tahmin ediliyor. Hurda Ni-Cd akülerinin değerlerinin artışı, akü üreticilerinin sözleşme yükümlülükleri ve mevcut hurda işleme tesislerinin elverişliliği nedeniyle, elektrikli taşıt araçlarında kullanılan bütün Ni-Cd akü hurdalarının yeniden kazanımının sağlanacağı bildiriliyor.

(1,2) Bu haberler, Roskill Information Services Ltd. 'in 20 Nisan ve 4 Mayıs 1999 tarihli basın bültenlerinden derlenmiştir. Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgiler, aynı firmamız yayınladığı "The Economics of Boron 1995" ve "Cadmium: Market Update, Analysis and Outlook" başlıklı raporlarda bulunmaktadır.